

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องการกำหนดราคาสำหรับเกษตรกรใน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตมะเขือเทศภายใต้ การส่งเสริมของมูลนิธิโครงการหลวงปี 2551 โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็น ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้ผลิตมะเขือเทศส่งโครงการหลวง จำนวนทั้งสิ้น 132 ราย การศึกษา สุ่มเลือกตัวอย่าง 100 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ผลิตมะเขือเทศผลโต จำนวน 45 ราย และเป็นผู้ผลิต มะเขือเทศเชอร์รี่จำนวน 55 ราย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ในการอธิบายถึงข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผู้ปลูก มะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในการประมวลผลในการด้าน ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ ทั้งนี้ผลการศึกษาจะนำเสนอ ออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะข้อมูลพื้นฐานเกษตรกรผู้ผลิตมะเขือเทศผลโตและ มะเขือเทศเชอร์รี่ของมูลนิธิโครงการหลวง ส่วนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและ ผลตอบแทนการผลิตมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ ส่วนที่ 3 จะเสนอการเปรียบเทียบ ต้นทุนการผลิต และส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคในการปลูกมะเขือเทศผลโต และมะเขือเทศเชอร์รี่ โดยผลการศึกษาจะนำเสนอดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ พื้นฐานของเกษตรกร

การศึกษานี้ได้สอบถามลักษณะพื้นฐานของเกษตรกรหัวหน้าครอบครัวซึ่งเป็นผู้ ตัดสินใจด้านการผลิต โดยสอบถามข้อมูลทั่วไปด้านเพศและอายุ ชนเผ่า ระดับการศึกษา แรงงาน ในครอบครัว ศูนย์ฯหรือสถานี ประสบการณ์ในการปลูกมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ ชนิดพืชที่เลือก เหตุผลในการเลือกชนิดพืช ปัญหาในการผลิต และวิธีการแก้ไข ความเห็นเกี่ยวกับ ราคามะเขือเทศช่วงที่ผ่านมา การกู้ยืมเงินของเกษตรกรตลอดจนคำแนะนำที่ต้องการให้โครงการ หลวงแนะนำ ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศ เชอร์รี่สำหรับสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงได้ดังนี้

1) ด้านเพศและอายุ เกษตรกรร้อยละ 97.83 เป็นเพศชายที่ปลูกมะเขือเทศผลโตและ มี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 45 ปี และผู้ปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 87.27 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี

2) ด้านชนเผ่าพบว่าผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตเป็นชนเผ่าม้งร้อยละ 88.89 และเป็นชนพื้นเมืองร้อยละ 11.11 และปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 70.91 เป็นชนเผ่าม้งและร้อยละ 14.55 เป็นชนเผ่าจีนฮ้อ และร้อยละ 5.45 , 5.45 และ 3.64 เป็นคนชนพื้นเมือง, กะเหรี่ยงและไทยใหญ่ตามลำดับ ซึ่งเป็นชนเผ่าที่มีความชำนาญสูงเหมาะที่จะผลิตพืชทั้ง 2 ชนิดที่ต้องการการดูแลอย่างปราณีต

3) ด้านการศึกษาผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตส่วนใหญ่ร้อยละ 62.22 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและ ผู้ปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 67.27 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มยังมีการศึกษาน้อยดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องหาเทคนิคและวิธีการเพื่อให้การผลิตเป็นไปตามแผนการผลิต

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ปลูกมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่

ประเภท	มะเขือเทศผลโต		มะเขือเทศเชอร์รี่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ (ร้อยละ)	45	100.00	55	100.00
ชาย (คน)	41	97.83	48	87.27
หญิง (คน)	4	2.17	7	12.73
2. อายุ (เฉลี่ย : ปี)	45		42	
3. ชนเผ่า	45	100.00	55	100.00
คนเมือง	5	11.11	3	5.45
จีน	-	-	8	14.55
ม้ง	40	88.89	39	70.91
กะเหรี่ยง	-	-	3	5.45
ไทยใหญ่	-	-	2	3.64

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเภท	มะเขือเทศผลโต		มะเขือเทศเชอร์รี่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การศึกษา (ร้อยละ)	45	100.00	55	100.00
ไม่ได้เรียน	6	13.33	10	18.18
ประถม	28	62.22	37	67.27
มัธยมต้น	5	11.11	4	7.27
อื่นๆ	6	13.33	4	7.27

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

4) ด้านการใช้แรงงานในครอบครัวเกษตรกรมีแรงงานครอบครัวละ 2 คนร้อยละ 54.00 และ 3 คนต่อครอบครัวร้อยละ 31.00 ซึ่งทำให้การผลิตของเกษตรกรแต่ละรายต้องไม่มากเกินไปซึ่งจะทำให้ขาดแคลนแรงงานในด้านการจัดการผลิตซึ่งที่ผลิตอยู่ในปัจจุบันเฉลี่ย 2,000 ต้นต่อครอบครัวก็เหมาะสมแล้วและถ้ามีการเพิ่มสามารถเพิ่มได้ไม่มากนักนอกจากมีเทคโนโลยีที่สามารถลดแรงงานลงได้

5) ศูนย์ฯ / สถานี ที่ทำการผลิตมะเขือเทศประกอบด้วย 7 ศูนย์/สถานี โดยสถานีวิจัยอินทนนท์ มีการผลิตร้อยละ 36.00 รองลงมาได้แก่ศูนย์ขุนวาง ร้อยละ 31.00 ศูนย์ทุ่งเรามีการผลิตร้อยละ 10.00 ส่วนศูนย์ห้วยลึกและศูนย์แก่น้อยมีการผลิตร้อยละ 9.00 ศูนย์แม่สาใหม่มีการผลิตของจำนวนเกษตรกรร้อยละ 4 และศูนย์แม่แพะมีการผลิตร้อยละ 1 ของการผลิตมะเขือเทศในฤดูฝนของปี 2551 จะเห็นได้ว่าศูนย์ที่มีการผลิตยังเป็นศูนย์ในกลุ่มชนเผ่าม้งและมีการขยายตัวไปยังศูนย์(แก่น้อย) ซึ่งเป็นชนเผ่าจีนฮ่อที่มีความขยันเช่นกันและเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับมะเขือเทศเชอร์รี่ที่มีความต้านทานโรคมามากกว่ามะเขือเทศผลโต

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของเกษตรกรที่ผลิตมะเขือเทศส่งโครงการหลวงจำแนกตามศูนย์/สถานี

ศูนย์สถานี	ผลิตมะเขือเทศผลโต		ผลิตมะเขือเทศเซอรี่		รวมทั้งหมด	
	จำนวน เกษตรกร	ร้อยละ	จำนวน เกษตรกร	ร้อยละ	จำนวน เกษตรกร	ร้อยละ
อินทนนท์	15	33.33	21	38.18	36	36.00
ขุนวาง	16	35.56	15	27.27	31	31.00
แก่งน้อย	0	0.00	9	16.36	9	9.00
ห้วยลึก	0	0.00	9	16.36	9	9.00
แม่สาใหม่	4	8.89	0	0.00	4	4.00
ทุ่งเรา	10	22.22	0	0.00	10	10.00
แม่แพะ	0	0.00	1	1.82	1	1.00
รวม	45	100.00	55	100.00	100	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

4.2 แผนการผลิตและจำหน่ายมะเขือเทศของโครงการหลวง

เพื่อให้เห็นภาพระบบความเชื่อมโยงระหว่างการผลิตของโครงการหลวงและการผลิตของเกษตรกรในส่วนนี้ จึงนำเสนอสถานการณ์การวางแผนและการผลิตตลอดจนราคาซื้อขายมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเซอรี่ของเกษตรกร ภายใต้อำนาจศูนย์ / สถานีของมูลนิธิโครงการหลวง

1) ฝ่ายการตลาดของโครงการหลวงมีการรวบรวมด้านความต้องการมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเซอรี่ในช่วงฤดูฝนตั้งแต่ปี 2548 -2550 โดยรวบรวมเป็นรายเดือน ตั้งแต่ กรกฎาคม - ตุลาคม และสรุปเป็นค่าเฉลี่ยต่อเดือน จากตารางที่ 4.3 พบว่าค่าเฉลี่ยของมะเขือเทศผลโตมีผลการส่งมอบมากกว่าแผนการผลิตแต่พบว่าต่ำกว่าความต้องการของตลาดเล็กน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายเดือนพบว่าเดือน สิงหาคมและ กันยายนมีผลการส่งมอบเกินแผนเท่ากับร้อยละ 78.09 และ 39.98 ตามลำดับแต่เมื่อเทียบกับความต้องการของตลาดแล้วยังต่ำกว่าความต้องการตลาดร้อยละ 8.17 และ 22.61 ตามลำดับแต่เมื่อพิจารณาด้านราคาเฉลี่ยแล้วพบว่าการเปลี่ยนแปลงบางเล็กน้อยโดยมีค่าเท่ากับ 22.17 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 4.3 การผลิตและราคาผลผลิตมะเขือเทศผลโตโดยเฉลี่ยปี 2548 – 2550

รายการ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการตลาด(ตัน)	12.80	12.80	12.80	12.80	51.20	12.80
แผน(ตัน)	7.20	8.80	9.07	10.93	36.00	9.00
ผลส่งมอบ(ตัน)	9.50	15.67	12.69	12.45	50.31	12.58
ราคา(บาท/กก.)	22.67	22.00	22.00	22.00	88.67	22.17
% ส่งมอบต่างจากแผน	31.97	78.09	39.98	13.84	163.88	40.97
% ส่งมอบต่างจากความต้องการตลาด	46.42	-8.17	22.61	24.10	101.31	-25.33

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

เมื่อแยกพิจารณาค่าเฉลี่ยในฤดูฝนในระยะเวลาการผลิต 3 ปีที่ผ่านมาของการผลิตมะเขือเทศผลโตของมูลนิธิโครงการหลวง (ตารางที่ 4.4) พบว่า ผลผลิตเฉลี่ยช่วงฤดูฝนปี 2548 มีการส่งมอบต่ำกว่าแผนการผลิตร้อยละ 64.87 และปี 2549 มีการส่งมอบเกินแผนร้อยละ 14.19 และปี 2550 มีการส่งมอบเกินแผนเฉลี่ยร้อยละ 2.99 โดยในช่วงฤดูฝน ความต้องการของตลาดมีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี คือจาก 7.20 ตัน เป็น 10.00 ตัน และ 33.50 ตันต่อเดือนซึ่งมีการวางแผนการผลิตเฉลี่ยเดือนละ 7.20 , 9.90 , 23.20 ตัน ต่อ เดือนตามลำดับและพบว่าปี 2548 มีการส่งมอบผลผลิตต่ำกว่าแผนทุกเดือน(ก.ค. – ต.ค.)เฉลี่ยส่งมอบได้ 2.53 ตันต่อเดือนโดยมีสาเหตุมาจากเกษตรกรที่ผลิตเป็นรายเล็กๆ และระบบการปลูกเป็นการปลูกลงดินทำให้ดินเสียหายจากโรคเหี่ยวมีการระบาดของดินเนื่องจากมีการปลูกในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปีและในปี 2549 ความต้องการของตลาดเพิ่มสูงขึ้นทำให้ฝ่ายผลิตต้องขยายพื้นที่ศูนย์ที่รองรับการผลิตโดยมาผลิตในระบบ substrate มากขึ้นเพื่อป้องกันโรคทางดินและพบว่าในปีดังกล่าวผลผลิตมีการส่งมอบใกล้เคียงกับแผนการผลิตและความต้องการของตลาดคือมีแผนการผลิตโดยเฉลี่ย (กรกฎาคม - ตุลาคม) 9.90 ตันต่อเดือนและพบว่าราคาที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยเท่ากับ 25.50 บาทต่อกิโลกรัม

ในปี 2550 ความต้องการของตลาดมีอัตราเพิ่มมากขึ้น 3 เท่าของปี 2549 คือเฉลี่ยในช่วงเวลาเดียวกันเท่ากับ 33.50 ตันต่อเดือนทำให้การวางแผนผลิตไม่สามารถรองรับความต้องการของตลาดได้ทั้งหมดเนื่องจากการปลูกมะเขือเทศผลโตในช่วงฤดูฝนมีปัญหาด้านโรคระบาดและโรงเรือนที่ใช้ปลูกมีจำกัดและความชำนาญของเกษตรกรเอง โดยเฉพาะการปลูกในระบบ Substrate ที่ต้องอาศัยเทคนิคการจัดการเรื่องการจัดการระบบน้ำพร้อมปุ๋ยที่ให้กับพืชให้เหมาะสมมีเช่นนั้นจะทำให้พืชเสียหายและไม่ได้ผลผลิตที่คาดไว้จึงจำเป็นต้องคัดเลือกเกษตรกรและถ้าเป็นเกษตรกรราย

ใหม่ให้มีการปลูกไม่มากนักเพื่อลดความเสี่ยงและพื้นที่เดิมที่มีการระบาดของโรคทางดินก็เปลี่ยนระบบการปลูกจากการใช้ต้นกล้าจากเมล็ดพันธุ์โดยตรงก็เปลี่ยนมาใช้การใช้ต้นพันธุ์เปลี่ยนยอดที่สามารถลดความเสี่ยงหายจากโรคเหี่ยวได้ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค และพื้นที่ผลิตบางพื้นที่ถ้าไม่มีการระบาดของโรคก็ใช้การผลิตระบบเดิมแต่ปรับปรุงด้านการบำรุงดินโดยการใส่เชื้อราทางดินเช่น ไตโคเดอร์มา และรามิน่า เพื่อป้องกันโรคจึงทำให้ผลผลิตที่ส่งมอบเฉลี่ยได้ใกล้เคียงกับแผนการผลิตคือเท่ากับ 23.89 ต้นต่อเดือน ซึ่งมีแผนการผลิตเท่ากับ 23.20 ต้นต่อเดือนและเมื่อเทียบกับผลการส่งมอบปี 2549 พบว่ามีการส่งมอบมากขึ้นจากปี 2549 อีก 1 เท่าของแผนปี 2549 จึงทำให้ราคาผลผลิต ต่อหน่วยลดลงมีค่าเท่ากับ 07.75 บาท ต่อกิโลกรัม โดยมีการส่งมอบผลผลิตมากกว่าแผน ร้อยละ 2.97 ในปี 2550 แต่ยังคงต่ำกว่าความต้องการของตลาดที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.50 ต้นต่อเดือนในปี 2550 เมื่อเทียบกับปี 2549 แต่ผลการส่งมอบของปี 2549 เกินแผนการผลิต ร้อยละ 14.24 แต่มีราคาเฉลี่ยแบบ (simple average) เท่ากับ 25.50 บาท ต่อกิโลกรัม และความต้องการของตลาดมีปริมาณเท่ากับ 10.00 ต้นต่อเดือน

ตารางที่ 4.4 การผลิตและราคาผลผลิตมะเขือเทศผลโตโดยเฉลี่ยแยกรายปี 2548 – 2550

รายการ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการตลาดปี 2548 (ต้น)	7.20	7.20	7.20	7.20	28.80	7.20
แผน 2548 (ต้น)	7.20	7.20	7.20	7.20	28.80	7.20
ผลส่งมอบ 2548 (ต้น)	0.41	2.29	3.50	3.94	10.14	2.53
ราคา ปี 2548 (บาท/กก.)	22.00	23.00	24.00	24.00	93.00	23.25
ความต้องการตลาดปี 2549 (ต้น)	10.00	10.00	10.00	10.00	40.00	10.00
แผน 2549 (ต้น)	7.20	9.60	10.00	12.80	39.60	9.90
ผลส่งมอบ 2549 (ต้น)	7.57	9.93	14.08	13.64	45.22	11.31
ราคา ปี 2549 (บาท/กก.)	26.00	27.00	25.00	24.00	102.00	25.50
ความต้องการตลาดปี 2550 (ต้น)	36.00	34.00	32.00	32.00	134.00	33.50
แผน 2550 (ต้น)	22.00	22.00	24.40	24.40	92.80	23.20
ผลส่งมอบ 2550 (ต้น)	20.53	34.80	20.49	19.77	95.58	23.89
ราคา ปี 2550 (บาท/กก.)	20.00	16.00	17.00	18.00	71.00	17.75

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

ความสัมพันธ์ของการผลิตมะเขือเทศผลโตใน 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน , ฤดูฝน และฤดูหนาว ของปี 2548 – 2550 (ตารางที่ 4. 5) พบว่าปี 2548 ปริมาณการส่งมอบผลผลิตเฉลี่ย ต่ำกว่าแผนการผลิต และในทุกฤดูมากกว่าร้อยละ 50 ทำให้มีราคาซื้อขายเฉลี่ยเท่ากับ 22 , 23, 23 บาทต่อกิโลกรัม ในฤดูร้อน ฝน หนาว ตามลำดับ

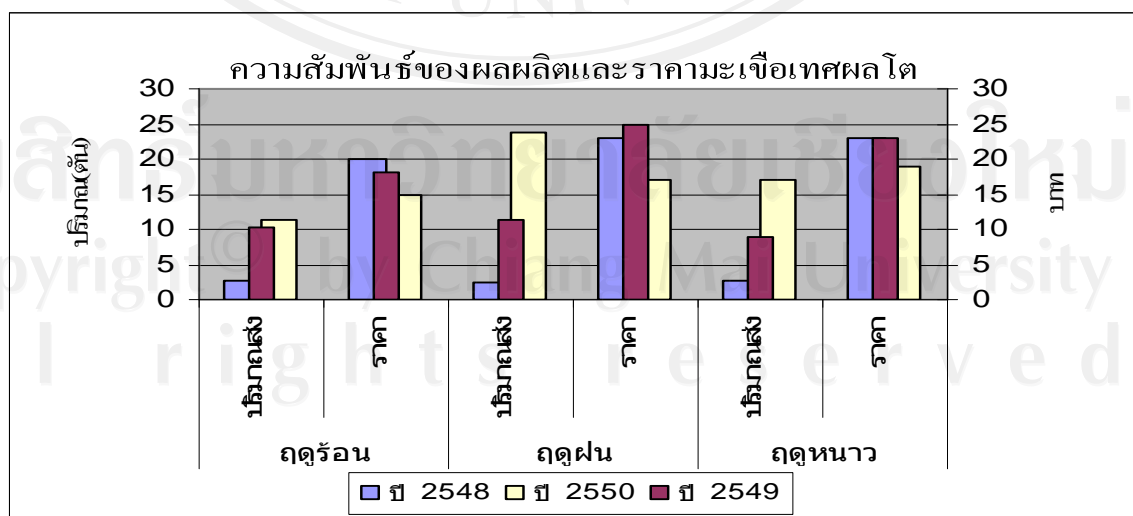
ปี 2549 แผนการผลิตเพิ่มจากปี 2548 ดังนี้ เดิมในปี 2548 มีแผนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 7.27 ตัน ต่อเดือนเป็น 9.20 ตัน ต่อเดือนในปี 2549 และมีราคาซื้อขายเท่ากับ 18 , 25 , 26 บาท ต่อกิโลกรัม ในฤดูร้อน ฝน หนาว ตามลำดับ

ปี 2550 พบว่าแผนการผลิตเฉลี่ยเพิ่มเป็น 19.33 ตันต่อเดือนโดยมีการส่งมอบเฉลี่ยเท่ากับ 17.45 ตันต่อเดือนและมีราคาซื้อขายเท่ากับ 16.64 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งพบว่าในปี 2550 ผลการส่งมอบใกล้เคียงกับแผนการผลิตแต่ราคาผลผลิตต่อหน่วยลดลงทุกปี

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบแผนการผลิตและราคามะเขือเทศผลโต ปี 2548 – 2550

รายการ	ฤดูร้อน			ฤดูฝน			ฤดูหนาว		
	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)
มะเขือเทศผลโต ปี 2548	7.20	2.77	20	7.20	2.53	23	7.40	2.59	23
มะเขือเทศผลโต ปี 2549	6.50	10.37	18	9.90	11.31	25	11.20	8.89	26
มะเขือเทศผลโต ปี 2550	15.20	11.37	15	23.20	23.89	17	19.60	17.08	18

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

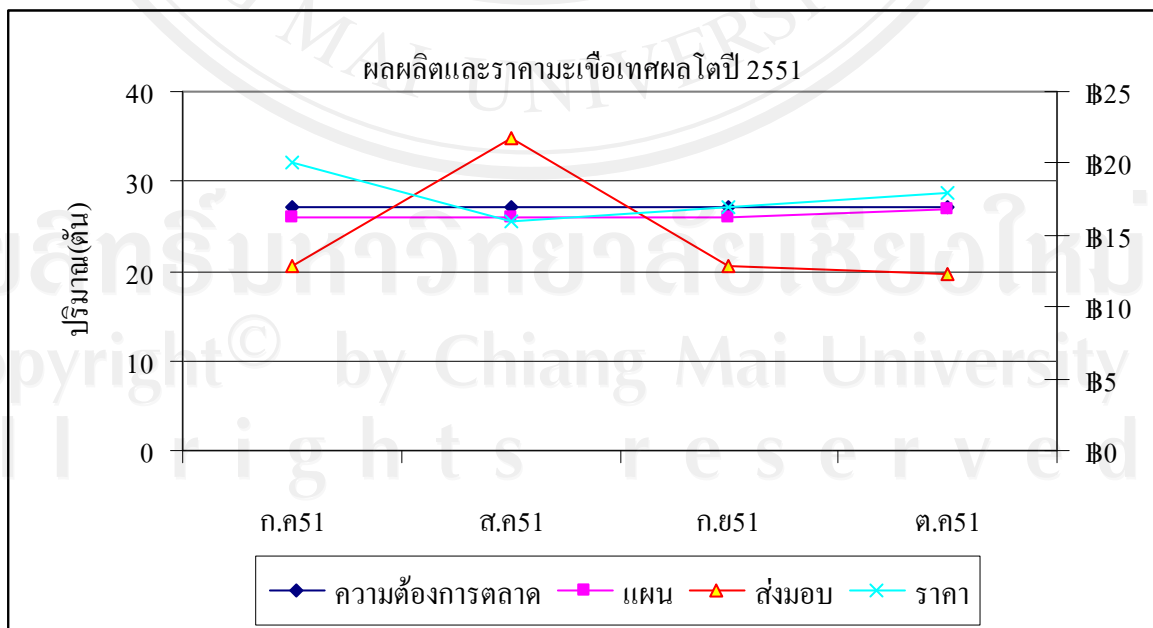
รูปที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณและราคาของมะเขือเทศผลโต

ความต้องการมะเขือเทศผลโต (ความต้องการของงานขายเชียงใหม่และกรุงเทพฯที่ประมาณจากยอดจำหน่ายของปีที่ผ่านมา) ช่วงฤดูฝน ในปี 2551 ลดลงจากปี 2550 ร้อยละ 19.19 โดยมีแผนการผลิตเท่ากับ 26.20 ตัน ต่อเดือน (ตารางที่ 4.6) โดยมีผลการส่งมอบเฉลี่ยเท่ากับ 23.89 ตัน ต่อเดือน ในฤดูฝน ทำให้ราคาผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 17.75 บาท ต่อกิโลกรัม ซึ่งมีราคารับซื้อไม่แตกต่างกับปี 2550 คือเฉลี่ยเท่ากับ 17.75 บาท

ตารางที่ 4.6 การผลิตและราคาผลผลิตมะเขือเทศผลโตโดยเฉลี่ยปี 2551

รายการ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการของตลาด(ตัน)	27.20	27.20	27.20	27.20	31.50	27.20
แผน(ตัน)	26.00	26.00	26.00	26.80	19.33	26.20
ปริมาณส่ง(ตัน)	20.53	34.80	20.49	19.77	17.45	23.89
ราคา(บาท)	20.00	16.00	17.00	18.00	17.50	17.75
การส่งมอบสูงกว่า / ต่ำกว่าของแผน(%)	-6.70	58.00	-16.03	-19.00	-12.38	4.07
การส่งมอบสูงกว่า / ต่ำกว่าความต้องการตลาด(%)	-42.98	2.00	-35.97	-38.23	-45.30	-28.80

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

รูปที่ 4.2 ผลผลิตและราคาของมะเขือเทศผลโต

การศึกษาพบว่าในช่วงฤดูฝนของปี 2548 – 2550 ตลาดมีความต้องการมะเขือเทศเชอร์รี่เฉลี่ยเดือนละ 15.97 ตัน (ตารางที่ 4.7) โดยวางแผนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 14.95 ตัน และมีการส่งมอบเฉลี่ยเท่ากับ 13.59 ตัน ทำให้ราคาผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่เฉลี่ยเท่ากับ 22.75 บาท ต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่า ราคามะเขือเทศผลโตเล็กน้อย เนื่องจากราคาในเดือนตุลาคม สูงกว่าราคาของผลโตอย่างชัดเจน (26.00 และ 18.00 บาท ต่อกิโลกรัม)เมื่อผลการส่งมอบต่ำกว่าแผนการผลิตร้อยละ 51.76

ตารางที่ 4.7 การผลิตและราคาผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่โดยเฉลี่ยปี 2548 – 2550

รายการ	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการตลาด(ตัน)	17.43	16.10	15.17	15.17	63.87	15.97
แผน(ตัน)	14.54	16.14	14.36	14.76	59.81	14.95
ผลส่งมอบ(ตัน)	14.04	16.43	16.77	7.12	54.35	13.59
ราคา(บาท/กก.)	21.50	22.00	21.50	26.00	91.00	22.75
การส่งมอบสูงกว่า / ต่ำกว่าของแผน(%)	96.52	101.76	116.76	48.21	363.26	90.81
การส่งมอบสูงกว่า / ต่ำกว่าความต้องการตลาด(%)	80.55	102.07	110.50	46.89	340.01	85.00

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

ความต้องการมะเขือเทศเชอร์รี่แดงช่วงฤดูฝน ปี 2548 -2550 (ตารางที่ 4.8) แสดงว่าตลาดมีการขยายตัวและมีความต้องการผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปี คือ 11.90 ตัน 17.50 และ 18.50 ตันต่อเดือน ตามลำดับโดยมีแผนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 11.90 ตัน 5.60 และ 18.00 ตันต่อเดือน และมีผลการส่งมอบเฉลี่ยเท่ากับ 5.84 ตัน 9.38 และ 21.34 ตัน ต่อเดือน ตามลำดับ ในขณะที่ราคาซื้อขายเฉลี่ยลดลงต่อเนื่องเท่ากับ 28.25 บาท 27.50บาท และ 17.25 บาทต่อกิโลกรัม โดยพบว่าปี 2548 มีการส่งมอบผลผลิตร้อยละ 49.07 ทำให้มีราคาเท่ากับ 28.25 บาทต่อกิโลกรัม และปี 2550 มีการส่งมอบผลผลิตร้อยละ 97.29 ของการวางแผน ทำให้ราคาผลผลิตเท่ากับ 17.25 บาทต่อกิโลกรัม โดยในปี 2549 พบว่ามีการส่งมอบเกินแผนการผลิตร้อยละ 67.50 แต่ไม่เกินความต้องการของตลาดคือต่ำกว่าความต้องการของตลาดร้อยละ 46.40 ซึ่งทำให้ราคาซื้อขายยังมีค่าเฉลี่ยตลอดฤดูเท่ากับ 27.50 บาท

ความต้องการตลาด คือความต้องการสินค้าที่ฝ่ายงานตลาด (งานขาย) เสนอผ่าน (งานจัดซื้อ) โดยการคาดคะเนจากยอดขายของปีที่ที่ผ่านมาและเพิ่มในส่วนที่คาดว่าจะขายได้ เสนอผ่านฝ่ายจัดซื้อผลผลิตของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเสนอให้งานผลิตพิจารณาในการวางแผนการ

ผลิตและส่งเสริมเพื่อให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาดหรือตามศักยภาพในการผลิตและความต้องการของเกษตรกรของศูนย์ / สถานี โดยปรับเปลี่ยนเป็นแผนการผลิต(แผน)

ตารางที่ 4.8 ผลผลิตและราคาซื้อขายมะเขือเทศเชอร์รี่ ปี2548 -2550

รายการ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการตลาดปี 2548 (ตัน)	12.29	12.29	11.52	11.52	47.62	11.90
แผน 2548 (ตัน)	12.29	12.29	11.52	11.52	47.62	11.90
ผลส่งมอบ 2548 (ตัน)	3.63	4.99	9.40	5.33	23.34	5.84
ราคา ปี 2548 (บาท/กก.)	23.00	28.00	31.00	31.00	113.00	28.25
ความต้องการตลาดปี 2549 (ตัน)	20.00	18.00	16.00	16.00	70.00	17.50
แผน 2549 (ตัน)	2.80	3.60	7.60	8.40	22.40	5.60
ผลส่งมอบ 2549 (ตัน)	3.84	11.34	11.77	10.55	37.51	9.38
ราคา ปี 2549 (บาท/กก.)	28.00	29.00	26.00	27.00	110.00	27.50
แผน 2550 (ตัน)	20.00	18.00	18.00	18.00	74.00	18.50
ผลส่งมอบ 2550 (ตัน)	16.80	20.00	17.20	18.00	72.00	18.00
ราคา ปี 2550 (บาท/กก.)	24.45	27.87	24.14	8.91	85.36	21.34
ความต้องการตลาดปี 2550 (ตัน)	20.00	16.00	12.00	21.00	69.00	17.25

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

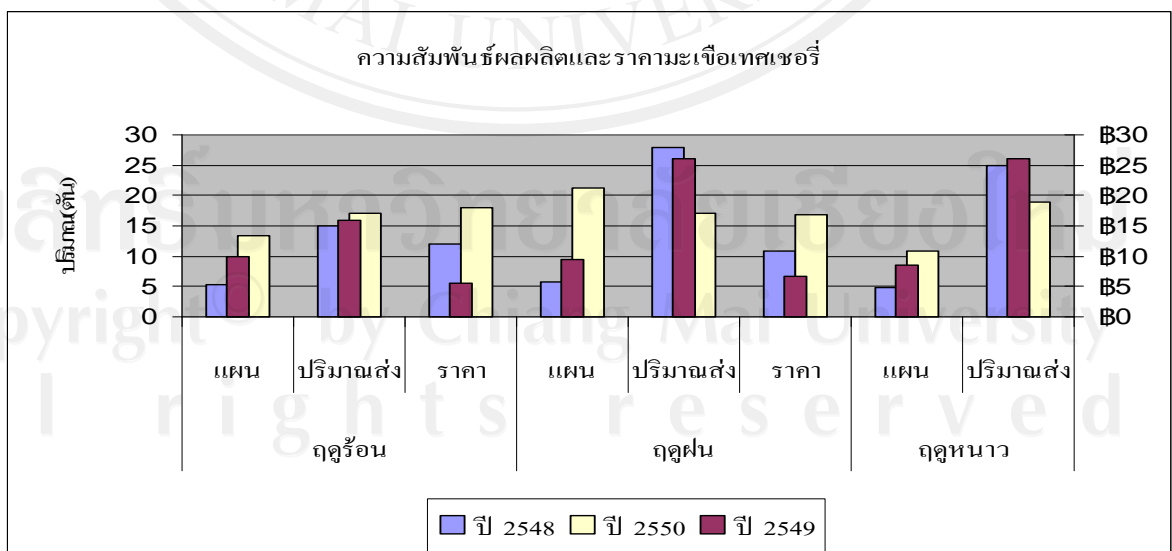
ข้อมูลจากแผนการผลิต ผลการส่งมอบและราคาผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ในช่วงปี 2548 – 2550 (ตารางที่ 4.9) ในแต่ละฤดูกาลพบว่าช่วงฤดูร้อนมีผลการส่งมอบแตกต่างจากแผนมากที่สุด โดยปี 2548 มีการส่งมอบผลผลิตเพียงร้อยละ 51.18 ส่วนปี 2549 ส่งมอบผลผลิตถึงร้อยละ 186.04 ของแผนการผลิต และในปี 2550 มีการส่งมอบต่ำกว่าแผนโดยส่งมอบเพียงร้อยละ 91.70 จะเห็นได้ว่าราคาซื้อขายผลผลิตโดยเฉลี่ยของฤดูร้อนอยู่ในระดับ 15.00 16.00 และ 17.00 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ และฤดูฝนและฤดูหนาวของปี 2548 – 2550 มีราคาซื้อขายเฉลี่ยเท่ากับ 28.00 26.00 และ 17.00 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับในฤดูฝน และราคา 25.00 26.00 และ 19.00 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับฤดูหนาว ตามลำดับ โดยมีผลการส่งมอบเมื่อเทียบกับแผนการผลิตของ 2548 - 2550 คิดเป็นร้อยละ 49.07 167.50 และ 118.56 ในฤดูฝนและร้อยละ 45.18 129.39 และ 64.73

ในฤดูหนาวตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าในแต่ละปีมีปริมาณการส่งมอบเพิ่มขึ้นทุกฤดูกาลโดยปี 2548 - 2550 ราคาซื้อขายของมะเขือเทศเชอร์รี่จะไปในทิศทางเดียวกันคือจะลดต่ำลงในฤดูร้อนโดยมีราคาซื้อขายต่อกิโลกรัมเท่ากับ 15.00 16.00 และ 17.00 บาทตามลำดับ ในช่วงฤดูฝนราคาซื้อขายต่อกิโลกรัมเฉลี่ยเท่ากับ 28.00 26.00 และ 17.00 ส่วนฤดูหนาวมีราคาซื้อขายเฉลี่ยเท่ากับ 25.00 26.00 และ 19.00 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ โดยทุกฤดูกาลการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในด้านราคาโดยเฉลี่ยทุกฤดูมีการลดลง และทุกปี เช่นกัน

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบแผนการผลิตและราคามะเขือเทศเชอร์รี่ ปี 2548 – 2550

รายการ	ฤดูร้อน			ฤดูฝน			ฤดูหนาว		
	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	แผน (ตัน)	ปริมาณส่ง (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)
มะเขือเทศเชอร์รี่ ปี 2548	10.1	8	15	11.9	5.84	28	10.7	8	25
มะเขือเทศเชอร์รี่ ปี 2549	5.3	9.86	16	5.6	9.38	26	6.6	8.54	26
มะเขือเทศเชอร์รี่ ปี 2550	14.7	13.48	17	18	21.34	17	16.9	10.94	19

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

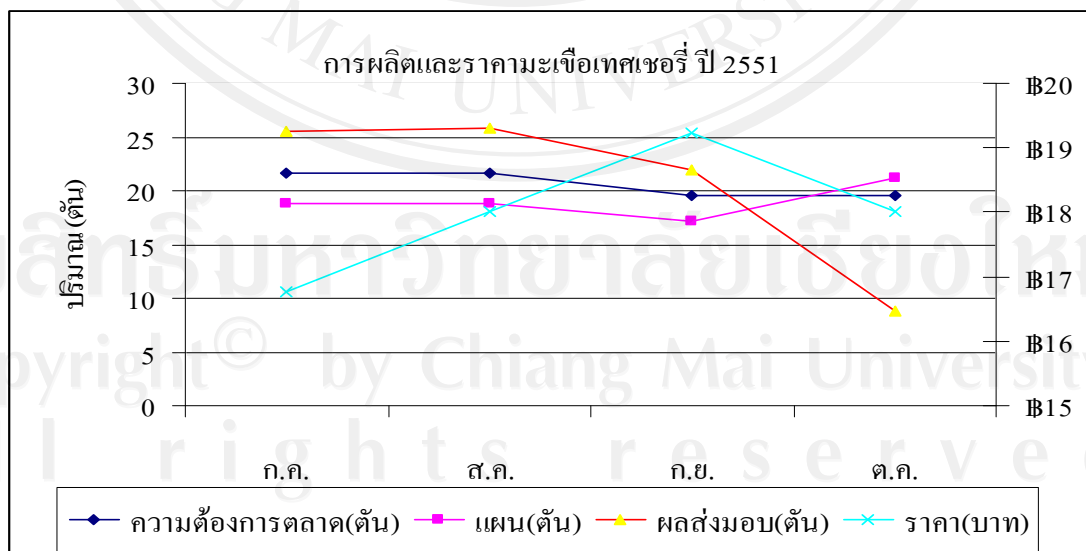
รูปที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณและราคาของมะเขือเทศเชอร์รี่

ความต้องการมะเขือเทศเชอร์รี่ช่วงฤดูฝน ในปี 2551 เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 19.28 โดยมีแผนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ต้น ต่อเดือน (ตารางที่ 4.10) ทำให้มีผลการส่งมอบเฉลี่ยเท่ากับ 20.50 ต้น ต่อเดือน ในฤดูฝน โดยราคาผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 บาท ต่อกิโลกรัม ซึ่งมีราคาซื้อขายแตกต่างกับปี 2550 คือเฉลี่ยเท่ากับ 17.25 บาทและเมื่อเทียบกับปี 2549 แล้วมีราคาเฉลี่ยในฤดูกาลเดียวกันเท่ากับ 27.50 บาทต่อกิโลกรัมโดยผลการส่งมอบที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีการสั่งซื้อในส่วนที่ผลิตเกินแผนและสำรองในส่วนตลาดเพิ่มเช่น งานโปรโมชันของห้างและโรงงาน เข้ามาติดต่อสั่งซื้อภายหลัง ทำให้มีการส่งมอบเกินแผนการผลิตที่วางไว้ตามแผนงาน

ตารางที่ 4.10 การผลิตและราคาผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ฤดูฝน โดยเฉลี่ย ปี 2551

รายการ	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม	เฉลี่ย
ความต้องการตลาด(ต้น)	21.60	21.60	19.60	19.60	82.40	20.60
แผน(ต้น)	18.80	18.80	17.20	21.20	76.00	19.00
ผลส่งมอบ(ต้น)	25.49	25.77	21.95	8.80	82.01	20.50
ราคา(บาท)	16.77	18.00	19.24	18.00	72.01	18.00
การส่งมอบสูงกว่า/ต่ำกว่าของแผน(%)	135.56	137.06	127.63	41.51	441.76	110.44
การส่งมอบสูงกว่า / ต่ำกว่าความต้องการตลาด(%)	117.99	119.29	112.01	44.90	394.18	98.55

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

รูปที่ 4.4 ผลผลิตและราคาของมะเขือเทศเชอร์รี่

4.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตมะเขือเทศ

จากข้อมูลการผลิตปี 2548 – 2550 ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ตามมาตรฐานระบบการจัดการผลิตคุณภาพ GAP เปรียบเทียบการผลิตของมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ โดยเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตและผลผลิตที่เกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวงผลิตและจำหน่ายผ่านระบบมูลนิธิโครงการหลวงเท่านั้น โดยทำการเก็บข้อมูลเป็นรายเกษตรกรที่ทำการผลิตอยู่ในปัจจุบันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ของเกษตรกรที่ผลิตอยู่โดยอาศัยข้อมูลการคืนเงินเกษตรกรที่ผ่านระบบมูลนิธิโครงการหลวง ข้อมูลสมาชิกศูนย์ (ใบบันทึก GAP: good agricultural practice) เป็นตัวเลขกำหนดจำนวนเกษตรกรในฤดูกาลผลิต

จากการเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่ปลูกในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาจำนวน 4 เดือนคือช่วง เดือน กรกฎาคม - ตุลาคม 2551 เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์และประเมินต้นทุนและผลตอบแทนในปีต่อๆ โดยอาศัยการพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตได้แยกการเป็น ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปรโดยต้นทุนคงที่ประกอบด้วย

1) โรงเรือนทำด้วยเหล็ก และโรงเรือนที่ทำด้วยไม้ไผ่ในรูปแตกต่างกันไปตามพื้นที่โดยข้อมูลต้นทุนโรงเรือนได้กำหนดอายุการใช้งานคือ โรงเรือนทำด้วยเหล็กมีอายุการใช้งาน 15 ปี และมีการเปลี่ยนพลาสติกหลังคาทุกๆ 3 ปี โดยใช้พลาสติกความหนาขนาด 150 ไมคอน และที่ทำด้วยไม้ไผ่มีอายุใช้งาน 2 ปีและใช้พลาสติกหนา 100 ไมคอน สามารถใช้ได้ครั้งเดียวเท่ากับอายุของโรงเรือนโดยการคำนวณค่าเสื่อมตามอายุของโรงเรือนเป็นรายเดือนต่ออายุ Crop พืชมากกว่า 15 วันเพิ่มเป็น 1 เดือน จากผลการศึกษาการผลิตมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน) มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 4,637.53 บาทต่องาน คิดเป็นร้อยละ 28.39 ของต้นทุนทั้งหมด มะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก) มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 13,817.22 บาทต่องาน คิดเป็นร้อยละ 35.65 ของต้นทุนทั้งหมด และมะเขือเทศเชอร์รี่มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูกเท่ากับ 2,190.92 บาทต่องาน คิดเป็นร้อยละ 19.15 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งต้นทุนคงที่ประกอบด้วย

2) ค่าเสื่อมโรงเรือน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกร ได้สร้างโรงเรือนเป็น 2 รูปแบบ โดยคิดค่าเสื่อมของโรงเรือนทั้ง 2 ตามอายุ Crop ของพืชและชนิดของโรงเรือนโดยมีค่าเฉลี่ยสำหรับมะเขือเทศผลโต (ปลูกลงดิน) เท่ากับ 2,353.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.41 มะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก)เท่ากับ 9,196.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.72 และมะเขือเทศเชอร์รี่ มีค่าเสื่อมโรงเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 1,445.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.63 ของต้นทุนการผลิต

3) อุปกรณ์การเกษตร เป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรโดยประเมินมูลค่าของเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตในแบบเส้นตรง (straight – line depreciation Methods) โดยคำนวณได้ของมะเขือ

เทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีค่าอุปกรณ์การเกษตรเท่ากับ 665.00 บาท หรือร้อยละ 4.07 ของต้นทุนทั้งหมด มะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก) มีค่าอุปกรณ์การเกษตรเท่ากับ 1,123.00 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.90 และในส่วนของมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าอุปกรณ์การเกษตรเท่ากับ 296.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 2.59 โดยอุปกรณ์การเกษตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ เครื่องฉีดพ่นสารเคมี, ถัง, จอบ, มีด ฯลฯ

4) ระบบน้ำประกอบด้วย 2 รูปแบบคือ แบบสาย Top tip และ Row drip (ดังภาพภาคผนวกรูปที่ 14 ข และ 15 ก ตามลำดับ) มีค่าเท่ากับ 1,459.00 สำหรับมะเขือเทศผลโต (ปลูกลงดิน)และมีค่าเท่ากับ 3,006.00บาท สำหรับมะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก) ส่วนมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าเท่ากับ 376.00 บาทต่องาน การคำนวณค่าเสื่อมตามชนิดอุปกรณ์ แบบ Row drip มีอายุการใช้งาน 1 ปี และแบบ Top tip มีอายุการใช้งาน 2 – 3 ปีตามชนิดส่วนประกอบต้นทุนผันแปรประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ๆ

5) แรงงาน ในการผลิต ประกอบด้วย เตรียมดิน เตรียมวัสดุปลูก ค่าปลูก ใส่ปุ๋ย ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ฯลฯ โดยการผลิตมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6,066.00 บาทต่องาน หรือร้อยละ 37.14 ส่วนมะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก)มีค่าเฉลี่ยของแรงงานในการผลิตเท่ากับ 8,563.00 บาทต่องาน หรือร้อยละ 22.09 และมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานในการผลิตเท่ากับ 4,140 คิดเป็นร้อยละ 36.19 ของต้นทุนการผลิต

6) วัสดุการเกษตรโดยส่วนสำคัญคือ เมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้า ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักและปุ๋ยฉีดพ่นทางใบในการผลิตสำหรับมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีค่าเท่ากับ 5,420.00 บาทต่องาน คิดเป็นร้อยละ 33.19 ส่วนมะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก) มีค่าเท่ากับ 15,775.00 บาทต่องาน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.70 และมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าเท่ากับ 6,066.00 บาทต่องาน คิดเป็นร้อยละ 53.03 ของต้นทุนการผลิต

4.4 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและปริมาณผลผลิต

จากข้อมูลต้นทุนการผลิตจะพบว่าในมะเขือเทศแต่ละชนิดมีต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดแตกต่างกันโดยมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นสด คิดเป็นร้อยละ 61.03 และ 38.97 ตามลำดับ ส่วนต้นทุนการผลิตมะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก) มีต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นสด คิดเป็นร้อยละ 76.41 และ 23.59 ตามลำดับ และมะเขือเทศเชอร์รี่มีต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 62.06 และ 37.94 ตามลำดับ โดยพื้นที่ในการผลิตที่เท่ากัน มะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีการใช้ต้นทุนการผลิตเท่ากับ 16,366.64 บาทต่องาน หรือ 65,466.57 บาทต่อไร่ ส่วนการผลิตมะเขือเทศ

ผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก) จะมีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 38,652.92 บาทต่องาน หรือ 154,611.68 บาทต่อไร่ ในขณะที่การผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ใช้ต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 11,441.28 บาทต่องาน หรือ 45,765.14 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนส่วนที่ไม่เป็นเงินสดส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายด้านแรงงานภายในครอบครัวซึ่งมะเขือผลโต(ปลูกลงดิน)มีค่าใช้จ่ายส่วนที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 6,377.64 บาทต่องาน หรือ 25,510.57 บาทต่อไร่ ส่วนมะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก) จะมีค่าใช้จ่ายส่วนที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 9,116.57 บาทต่องาน หรือ 36,466.28 บาทต่อไร่ และมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 4,340.52 บาทต่องาน หรือ 17,362.08 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดของมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)มีค่าเท่ากับ 4,343.02 บาทต่องาน และใช้ไปกับวัสดุที่ใช้แล้วหมดไปมีค่าเท่ากับ 5,645.98 บาทต่องาน ส่วนมะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก) มีต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดเท่ากับ 13,207.42 บาท และเป็นส่วนที่ใช้ไปกับวัสดุที่ใช้แล้วหมดไปจำนวน 16,328.93 บาท โดยมะเขือเทศเชอร์รี่มีส่วนที่เป็นเงินสดที่เป็นต้นทุนคงที่มีค่าเท่ากับ 1,992.22 บาทต่องานและเป็นส่วนที่ใช้แล้วหมดไปมีค่าเท่ากับ 5,108.54 บาทต่องาน (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตต่องานมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูก กับมะเขือเทศเชอร์รี่ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง

รายการ	หน่วย : บาท							
	มะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก)				มะเขือเทศเชอร์รี่			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่								
-โรงเรือน	9,061.20	134.51	9,195.71	23.79	1,304.11	140.64	1,444.75	12.63
-อุปกรณ์ระบบน้ำ	2,586.66	418.83	3,005.49	7.78	317.79	57.63	375.42	3.28
-อุปกรณ์การเกษตร	1,123.93	-	1,122.93	2.91	296.39	-	296.39	2.59
-ดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุน								
อุปกรณ์/โรงเรือน	436.63	-	436.63	1.13	73.93	-	73.93	0.65
รวมต้นทุนคงที่	13,207.42	553.34	13,760.76	35.60	1,992.22	198.27	2,190.49	19.15

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการ	หน่วย : บาท							
	มะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก)				มะเขือเทศเชอร์รี่			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร								
-คั้นกล้า	1,277.77		1,277.77	3.31	892.21	-	892.21	7.80
-พลาสติกคลุมแปลง	127.79		127.79	0.33	590.60	502.06	1,092.66	9.55
-ถุงพร้อมปลูก	2,114.27	626.24	2,740.51	7.09	-	-	-	-
-ปุ๋ยระบบน้ำ	10,563.05	2,691.48	13,254.53	34.29	170.42	60.36	230.78	2.02
-ปุ๋ยเคมี(เม็ด)	-	-	-	-	1,699.08	507.42	2,206.50	19.29
-ปุ๋ยอินทรีย์(มูลสัตว์)	-	-	-	-	1,233.30	57.49	1,290.79	11.28
-ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ	5.58	20.021	25.79	0.07	-	-	-	-
-ปุ๋ยเคมีทางใบ	80.36	283.67	364.03	0.94	22.61	83.33	105.94	0.93
-สารป้องกันกำจัดแมลง	500.20	296.09	796.29	2.06	72.64	116.59	189.23	1.65
-สารป้องกันกำจัดโรค	552.97	185.88	738.85	1.91	64.42	97.40	161.82	1.41
-สารป้องกันกำจัดวัชพืช	152.31	38.72	191.03	0.49	32.57	74.30	106.87	0.93
-มีด้าง,ด้าย,เชือกฟาง	400.75	236.84	637.59	1.65	141.09	485.30	626.39	5.47
-แรงงาน		4,184.10	4,184.10	10.82	-	2,158.00	2,158.00	18.86
-ดอกเบี้ยเงินกู้	553.77		553.77	1.43	189.60	-	189.60	1.66
เพื่อลงทุนผลิต								
รวมต้นทุนผันแปร	16,382.93	8,563.23	24,892.16	64.40	5,108.54	4,142.25	9,250.79	80.85
ต้นทุนทั้งหมด	29,536.35	9,116.57	38,652.92	100.00	7,100.76	4,340.52	11,441.28	100.00
ร้อยละ	76.41	23.59	100.00		62.06	37.94	100.00	00.00

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตต่องานมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในดินกับมะเขือเทศเชอร์รี่
ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง

หน่วย : บาท

รายการ	มะเขือเทศผลโต (ปลูกในดิน)				มะเขือเทศเชอร์รี่			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่								
- โรงเรือน	2,213.10	139.78	2,352.88	14.38	1,304.11	140.64	1,444.75	12.63
- อุปกรณ์ระบบน้ำ	1,286.62	171.54	1,458.16	8.91	317.79	57.63	375.42	3.28
- อุปกรณ์การเกษตร	665.45	-	665.45	4.07	296.39	-	296.39	2.59
- ดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุน								
อุปกรณ์/โรงเรือน	177.85	-	177.85	1.09	73.93	-	73.93	0.65
รวมต้นทุนคงที่	4343.02	311.32	4,654.34	28.44	1,992.22	198.27	2,190.49	19.15
ต้นทุนผันแปร								
- ต้นกล้า	1,807.36	-	1,807.36	11.04	892.21	-	892.21	7.80
- พลาสติกคลุมแปลง	375.71	422.25	797.96	4.88	590.60	502.06	1,092.66	9.55
- ถุงพร้อมปลูก	102.47	2.31	104.78	0.64	-	-	-	-
- ปุ๋ยระบบน้ำ	-	-	-	-	170.42	60.36	230.78	2.02
- ปุ๋ยเคมี(เม็ด)	1,742.32	1,493.93	3,236.26	19.77	1,699.08	507.42	2,206.50	19.29
- ปุ๋ยอินทรีย์(มูลสัตว์)	583.52	80.60	664.12	4.06	1,233.30	57.49	1,290.79	11.28
- ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ	25.17	221.93	247.10	1.51	-	-	-	-
- ปุ๋ยเคมีทางใบ	66.58	152.40	218.98	1.34	22.61	83.33	105.94	0.93
- สารป้องกันกำจัดแมลง	281.13	586.63	867.76	5.30	72.64	116.59	189.23	1.65
- สารป้องกันกำจัดโรค	319.16	402.83	721.99	4.41	64.42	97.40	161.82	1.41
- สารป้องกันกำจัดวัชพืช	22.93	88.58	111.51	0.68	32.57	74.30	106.87	0.93
- มีค้ำ, ด้ย, เชือกฟาง	94.08	462.05	556.13	3.40	141.09	485.30	626.39	5.47
- แรงงาน	-	2,152.80	2,152.80	13.15	-	2,158.00	2,158.00	18.86
- ดอกเบี้ยเงินกู้	225.55	-	225.55	1.38	189.60	-	189.60	1.66
เพื่อลงทุนผลิต								
รวมต้นทุนผันแปร	5,645.98	6,066.32	11,712.30	71.56	5,108.54	4,142.25	9,250.79	80.85
ต้นทุนทั้งหมด	9,989.00	6,377.64	16,366.64	100.00	7,100.76	4,340.52	11,441.28	100.00
ร้อยละ	61.03	38.97	100.00		62.06	37.94	100.00	0.00

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

4.5 ต้นทุนผลตอบแทนและความเสี่ยง

ต้นทุนรวมของการผลิตมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูกและปลูกในดิน ต่องานเท่ากับ 38,652.94 และ 16,332.42 บาทและมีรายได้รวมต่องานเท่ากับ 50,920.64 และ 22,080.78 บาททำให้มีผลตอบแทนต่องาน เท่ากับ 12,267.71 และ 5,714.14 บาทหรือร้อยละ 31.7 และ 34.91 ของรายได้ ตามลำดับ โดยมีมะเขือเทศเชอร์รี่มีต้นทุนรวมเท่ากับ 11,441.28 บาทต่องานมีรายได้เท่ากับ 14,068.70 บาทต่องาน และมีผลตอบแทนเท่ากับ 2627.46 บาทต่องานหรือร้อยละ 23.21 ซึ่งเป็นผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดในการผลิตมะเขือเทศต่องานทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการปลูกหลังจากไม่ได้รับแผนการผลิตมะเขือเทศผลโต หรือได้รับในปริมาณน้อยทำให้มะเขือเทศผลโตมีปลูกเฉพาะบางศูนย์เท่านั้นเพื่อให้บางศูนย์ ผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ ตามความต้องการของตลาด โดยเฉพาะ ในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาวสำหรับฤดูร้อนเกษตรกรสามารถผลิตที่มีต้นทุนต่ำและพื้นที่ผลิตมีมาก

เมื่อพิจารณาในด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตมะเขือเทศ ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการหลวงพบว่า ปริมาณผลผลิตมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)เฉลี่ยในช่วงฤดูฝนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการหลวงเท่ากับ 886.13 กิโลกรัมต่องาน เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตเท่ากับ 22,080.78 บาทต่องาน ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 24.92 บาทต่อกิโลกรัม และมีต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิตเท่ากับ 18.47 บาทต่อกิโลกรัมเกษตรกรมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 12,091.79 บาท และมีกำไรสุทธิทั้งหมดเท่ากับ 5,714.14 บาท ต่องาน ส่วนในการผลิตมะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก)มีปริมาณผลผลิตเท่ากับ เท่ากับ 1,883.21 กิโลกรัมต่องาน เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตเท่ากับ 50,920.64 บาทต่องาน ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 27.04 บาทต่อกิโลกรัม และมีต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิตเท่ากับ 20.53 บาทต่อกิโลกรัมเกษตรกรมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 21,384.29 บาท และมีกำไรสุทธิทั้งหมดเท่ากับ 12,267.71 บาท ต่องาน และพบว่าปริมาณผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ เท่ากับ 781.41 กิโลกรัมต่องาน เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ เท่ากับ 14,068.70 บาทต่องาน ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 18.00 บาทต่อกิโลกรัม และมีต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิตเท่ากับ 14.64 บาทต่อกิโลกรัมเกษตรกรมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 7,044.97 บาท และมีกำไรสุทธิทั้งหมดเท่ากับ 2,627.46 บาท ต่องาน

ตารางที่ 4.13 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตมะเขือเทศต่องาน ปี 2551

รายการ	หน่วย : บาท		
	มะเขือเทศผลโต (ปลูกในวัสดุปลูก)	มะเขือเทศผลโต (ปลูกในดิน)	มะเขือเทศเชอร์รี่
ปริมาณผลผลิต(กก.) เกรด 1	637.17	199.14	524.36
ปริมาณผลผลิต(กก.) เกรด 2	1,069.06	421.02	188.31
ปริมาณผลผลิต(กก.) เกรด 3	176.98	265.97	69.74
ปริมาณผลผลิตทั้งหมด	1,883.21	886.13	781.41
ราคาผลผลิต(บาท/กก.)เกรด 1	30.00	29.35	19.29
ราคาผลผลิต(บาท/กก.)เกรด 2	26.55	26.21	16.99
ราคาผลผลิต(บาท/กก.)เกรด 3	19.36	19.56	10.99
รายได้จากการจำหน่าย(บาท)	50,920.64	22,080.78	14,068.70
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด	28,545.95	9,585.59	6,760.20
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด	9,116.58	6,377.65	4,417.55
ค่าเสียโอกาส	990.41	403.40	263.53
ต้นทุนทั้งหมด	38,652.94	16,366.64	11,441.28
ทุนการผลิตต่อกิโลกรัม	20.53	18.47	14.60
ผลตอบแทนสุทธิทั้งหมด (บาท/งาน)	12,267.71	5,714.14	2,627.46
อัตราผลตอบแทนสุทธิ(%)	24.10	25.88	18.67
ราคาเฉลี่ย(บาท/กก.)	27.04	24.92	18.00
ที่มา : จากการสำรวจ, 2551			

ความเสี่ยงของมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูกมีความเสี่ยงสูง ในปี 2551 ในพื้นที่การผลิตที่มีการผลิตมะเขือเทศในวัสดุปลูกเกิดภัยธรรมชาติขึ้นคือ เกิดพายุลูกเห็บ(รูปที่ 18 ก,ข) และเกิดโรคระบาดที่เกิดจากแบคทีเรียที่มากับน้ำทำให้มะเขือเทศเหี่ยวตายทั้งแปลงกับเกษตรกรบางราย(รูปที่ 19 ข) ภาคนวและผลผลิตที่เสียหายที่เกิดจากการขาดธาตุอาหารเสริมบางชนิดเช่น Ca (รูปที่ 21 ข) ทำให้มีความเสี่ยงสูงและการผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่มีความเสี่ยงสูงกว่า

มะเขือเทศผลโตเมื่อปลูกลงดินโดยการผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ในบางพื้นที่ที่มีการผลิตนอกโรงเรือนเมื่อเกิดฝนตกติดต่อกัน 3-4 วันทำให้ผลผลิตเสียหายที่เกิดโรคระบาดเข้าทางใบ และผลผลิตแตกง่าย (รูปที่ 20 ก) และมะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนยอด (รูปที่ 16 ก) และปลูกในโรงเรือนทั้งหมดซึ่งสามารถลดการระบาดของโรคทางดินได้โดยค่าความเสี่ยงของมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่โดยอาศัยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากผลตอบแทนพบว่ามะเขือเทศผลโตปลูกในวัสดุปลูกและปลูกลงดินมีความเสี่ยงเท่ากับ 22,588.60 และ 7,744.80 บาทต่องานตามลำดับและมะเขือเทศเชอร์รี่มีความเสี่ยงเท่ากับ 3,965.05 บาทต่องานซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ต่ำที่สุดและมีการต้นทุนการผลิตต่ำสุดในการผลิตมะเขือเทศในพื้นที่เท่ากัน และจากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของผลตอบแทนที่คาดหวังพบว่ามะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูก, ปลูกลงดินและมะเขือเทศเชอร์รี่ พบว่ามะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูกมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนสูงสุด รองลงมาได้แก่มะเขือเทศเชอร์รี่และมะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนต่ำสุด จากการคำนวณ coefficient of variance (CV) มีค่าเท่ากับ 100.00 % ส่วนมะเขือเทศที่ปลูกในวัสดุปลูกมีค่าเท่ากับ 184.13 % สำหรับมะเขือเทศเชอร์รี่ที่มีค่า CV เท่ากับ 150.91 หมายความว่า การผลิตมะเขือเทศผลโตปลูกในวัสดุปลูกและปลูกลงดินมีความเสี่ยงต่อพื้นที่การผลิต 1 งานเท่ากับ 184.13 และ 100.00 ในขณะที่การผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่มีความเสี่ยงต่อพื้นที่การผลิต 1 งานเท่ากับ 150.91 ของผลตอบแทนการผลิต ทำให้ทราบได้ว่าการผลิตมะเขือเทศผลโตเป็นชนิดที่น่าลงทุนมากกว่าดังนั้นจึงสอดคล้องกับปัญหาข้างต้นที่ความต้องการของเกษตรกรในการผลิตมะเขือเทศผลโตมีมากกว่ามะเขือเทศเชอร์รี่ดังนั้นการกำหนดราคารับซื้อมะเขือเทศแต่ละชนิดควรนำความเสี่ยงในการผลิตมาร่วมพิจารณาในการกำหนดราคารับซื้อโดยจะพบว่าค่าความเสี่ยงในการผลิตมะเขือเทศแต่ละชนิดนั้นมีค่าสูงกว่าผลตอบแทนที่ได้รับของทุกชนิดอันเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูกและปลูกลงดินและมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 23.59, 38.97 และ 37.94 เป็นต้นทุนส่วนที่ไม่เป็นเงินสดซึ่งเป็นค่าตอบแทนที่เกษตรกรได้รับไปแล้วจากการผลิตและค่าความเสี่ยงจะมีค่าต่ำเมื่อเกษตรกรรายที่มีการจัดการดูแลการผลิตอย่างได้ซิดและทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับกำไรจากการผลิตสูงขึ้นการผลิตมะเขือเทศผลโต (ปลูกวัสดุปลูกและปลูกลงดิน) และการผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ต่อพื้นที่ (1 งาน) มีการลงทุนรวมต่างกันเท่ากับ 38,652.94 และ 16,366.64 บาท และ 11,441.28 บาท ตามลำดับ และมีรายได้รวมเท่ากับ 50,920.64 และ 22,080.78 บาท ต่องานตามลำดับ และมะเขือเทศเชอร์รี่มีรายได้รวมเท่ากับ 14,068.70 บาท โดยมีผลตอบแทนสุทธิสำหรับมะเขือเทศผลโตมีค่าเท่ากับ 12,267.71 และ 5,714.14 บาทสำหรับปลูกในวัสดุปลูกและปลูกลงดินส่วนมะเขือเทศเชอร์รี่มีค่าเท่ากับ 2627.46 บาท ทำให้ทราบได้ว่าความแตกต่างของผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับในการผลิตมะเขือเทศแต่ละ

ชนิดในพื้นที่เท่ากันนั้นมีความแตกต่างกัน (ตารางที่ 4.14) จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความต้องการและผลการส่งมอบไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งถ้ามีการปรับใช้ตามแนวคิดข้างต้นน่าจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวลงได้

ตารางที่ 4.14 ต้นทุนผลตอบแทนและความเสี่ยง

บาท

ประเภทต้นทุนการผลิต และผลตอบแทน	มะเขือเทศผลโต มูลค่า (ในวัสดุปลูก)	มะเขือเทศผลโต มูลค่า (ปลูกลงดิน)	มะเขือเทศเชอร์รี่ มูลค่า
(1) รายได้รวม / งาน	50,920.64	22,080.13	14,068.70
(2) ต้นทุนรวม / งาน	38,652.94	16,366.64	11,441.28
(3) ผลตอบแทนสุทธิ / งาน	12,267.71	5,714.14	2,627.46
(4) ผลผลิตรวม กก. / งาน	1,883.21	886.13	781.41
(5) ต้นทุนเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	20.53	18.47	14.60
(6) SD ของผลตอบแทน(บาท/งาน)	22,588.60	7,744.81	3,965.05
(7) SDของผลตอบแทน(บาท/กก.)	11.99	6.45	5.07
(8) ผลตอบแทนสุทธิ(%)	31.70	34.92	23.20
(9) ราคาเฉลี่ยต่อ กก.	27.04	24.95	18.00
(10) CV (%)	184.13	135.53	150.91

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

4.6 การตั้งราคารับซื้อมะเขือเทศ

จากแนวคิดการกำหนดขอบเขตของผลิตภัณฑ์ (product boundary) ซึ่งเสนอไว้ในบทที่ 2 นั้น เกษตรกรจะมีความพอใจเท่าเทียมกัน ที่จะปลูกมะเขือเทศพันธุ์ผลโต หรือพันธุ์เชอร์รี่ ต่อเมื่อผลตอบแทนสุทธิจากการใช้ปัจจัยการผลิตอันเกิดจากการผลิตสินค้าทั้งสองพันธุ์นี้เท่ากัน ในกรณีการผลิตมะเขือเทศซึ่งมีความเสี่ยงค่อนข้างสูง การศึกษานี้จึงได้นำความเสี่ยงมาร่วมพิจารณาโดยความเสี่ยงเป็นต้นทุนส่วนหนึ่งด้วย จากหลักการแนวคิด ผลตอบแทนสุทธิ (net return : (NR) ของสินค้าแต่ละชนิดเท่ากับ ผลตอบแทนทั้งหมด (total return) ลบด้วย ต้นทุนรวม (total cost : TC) ทำให้นามาส่งประยুক্তกับการกำหนดราคารับซื้อผลผลิตมะเขือเทศทั้ง 2 ชนิดคือ มะเขือเทศผลโต

และมะเขือเทศเชอร์รี่ซึ่งมีการผลิตแต่ละชนิดไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด และเพื่อแก้ปัญหาข้างต้นการนำแนวคิดมาปรับใช้โดยราคาปรับซื้อผลผลิตมะเขือเทศโครงการหลวงเท่ากับต้นทุนการผลิตบวกความเสี่ยงตามฤดูกาลบวกกำไรที่เกษตรกรได้รับ และเพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดข้างต้น การกำหนดราคาจะเริ่มต้นชนิดที่มีการความต้องการปลูกมากที่สุดคือ มะเขือเทศผลโตเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคามะเขือเทศเชอร์รี่ต่อไปโดยอาศัยต้นทุนการผลิตจากการศึกษาในปี 2551 ที่มีต้นทุนในการผลิตต่อกิโลกรัมมีค่าเท่ากับ 18.47 บาทในช่วงฤดูฝน และความเสี่ยงในฤดูฝนโดยวัดจากเป็นค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีค่าเท่ากับ 7,744.81 บาทต่องาน(ดังตารางที่ 4.14) และกำไรที่เกษตรกรได้รับได้จากผลตอบแทนจากชนิดมะเขือเทศที่มีความต้องการปลูกมากที่สุดในฤดูเดียวกันของช่วงที่ผ่านมา โดยมีผลตอบแทนทั้งหมดต่อหน่วยการผลิตเท่ากับ 35 เปอร์เซ็นต์ในช่วงเวลาเดียวกัน รวมกับดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 9.25 บาท ต่อปี จะสามารถหารราคาสำหรับมะเขือเทศผลโตได้ ซึ่งจะนำไปเป็นเกณฑ์ในการ กำหนดราคาปรับซื้อมะเขือเทศเชอร์รี่ต่อไปตามความสัมพันธ์ของราคาเชิงรูปลักษณ์ อารี (2532) กล่าวว่ถ้าวัตถุดิบ r สามารถนำไปผลิตสินค้าต่างๆ ได้ m ชนิดผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดก็จะมีสมการมูลค่าสุทธิดังนี้

$$P_r = N_m (P_m - C_m)$$

เมื่อมูลค่าสุทธิของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดเท่ากับราคาของวัตถุดิบ P_r ในที่นี้หมายถึงมูลค่าของปัจจัยการผลิต บวกกำไรที่ต้องการ กล่าวได้ว่า ในดุลยภาพนั้นมูลค่าสุทธิของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดจะเท่ากันคือ

$$N_1(P_1 - c_1) = N_2(P_2 - c_2)$$

โดย

N_1 = จำนวนผลผลิตมะเขือเทศผลโตต่องาน

N_2 = จำนวนผลผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ต่องาน

P_1 = ราคามะเขือเทศผลโตต่อกิโลกรัม

P_2 = ราคามะเขือเทศเชอร์รี่ต่อกิโลกรัม

c_1 = ต้นทุนการผลิตมะเขือเทศผลโตต่อกิโลกรัม

c_2 = ต้นทุนการผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ต่อกิโลกรัม

การคำนวณค่า P_r (กำหนดให้มีกำไร เท่ากับ 35 %) จากสมการข้างต้น สามารถกำหนดราคาปรับซื้อผลผลิตมะเขือเทศผลโต(ปลูกลงดิน)โดยใช้ผลตอบแทนเหนือต้นทุนการผลิต

(mark - up on cost) ปี 2551 สำหรับพื้นที่การผลิต 1 งานผลผลิต (N_1) 886.13 กิโลกรัมผลตอบแทนเท่ากับ 5,714.14 บาทหรือร้อยละ 34.92 ทำให้มูลค่าผลผลิตรวมเท่ากับ 22,080.78 บาทสามารถกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตมะเขือเทศผลโตได้ดังนี้(ผลตอบแทนร้อยละ 35)

ต้นทุนการผลิตรวมต่องาน	= 16,366.64	(A)
ความเสี่ยงซึ่งคำนวณจากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมา(SD_1)	= 7,744.81	(B)
กำหนดให้เกษตรกรมีกำไรเหนือต้นทุนร้อยละ 35	= 1.35	(D)
(mark - up on cost)		
ต้นทุนซึ่งรวมความเสี่ยงแล้ว 1 SD	= 24,111.45	(E)
รวมมูลค่าผลผลิตไม่รวมความเสี่ยง ($A \times D$)	= 22,094.96	(F)
ผลตอบแทนสุทธิต่องาน ($F - A$)	= 5,714.14	(G)

เนื่องจาก $N_1 P_1 = R_1$

R_1 คือ ต้นทุน + กำไร 35 %

นั่นคือ $R_1 = C_1 \times 1.35$

C_1 = ต้นทุนรวมต่องาน

$$P_1 = \frac{C_1 \times 1.35}{N_1}$$

ซึ่งสามารถกำหนดราคา P_1 ได้ตามแนวทางข้างต้น

$$P_1 = \frac{16366.64 \times 1.35}{886.13} \quad (\text{เมื่อไม่รวมความเสี่ยงไว้ในต้นทุน})$$

$$= 24.93 \text{ บาทต่อกิโลกรัม}$$

และเมื่อนำความเสี่ยงที่ระดับ 1 SD เข้ามารวมกับต้นทุนแล้วทำให้ราคามะเขือเทศผลโตเท่ากับ

$$P_{1r} = \frac{C_1 + SD \times 1.35}{N_1}$$

$$P_{1r} = \frac{16,366.64 + 7744.81 \times 1.35}{886.13}$$

$$= 36.73 \text{ บาทต่อกิโลกรัม}$$

เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการผลิตมะเขือเทศทั้งสองชนิดไม่แตกต่างกันคือมีผลตอบแทนต่อการผลิตเท่ากับ 5,724.58 บาทต่องานการกำหนดราคารับซื้อสำหรับมะเขือเทศเชอร์รี่ควรเป็นดังนี้

$$N_2(P_2 - c_2) = N_1(P_1 - c_1)$$

$$P_2 = \frac{N_1}{N_2} \times (P_1 - c_1) + c_2$$

$$P_2 = \frac{N_1 P_1 - N_1 c_1}{N_2} + \frac{C_2}{N_2}$$

เนื่องจาก $(N_1 P_1 - N_1 c_1) = (F - A) = G$ ดังนั้นการตั้งราคามะเขือเทศเชอร์รี่คือ

$$P_2 = \frac{G + C_2}{N_2}$$

รายได้รวมซึ่งบวกผลตอบแทน 35 % ของผลโตโดยทำให้มะเขือเทศเชอร์รี่ = $(C_2 + G)$ บาทต่องานและ P_2 เป็นดังนี้

$$P_2 = \frac{G + C_2}{N_2} \text{ แทนค่า } P_2 = \frac{5724.58 + 11,441.28}{781.41}$$

$$= 21.97 \text{ บาทต่อกิโลกรัม}$$

เป็นราคามะเขือเทศเชอรี่ที่ไม่ได้รวมความเสี่ยงและเมื่อนำความเสี่ยงที่ระดับ 1 SD เข้ามา
รวมกับต้นทุนแล้วทำให้ราคามะเขือเทศเชอรี่เท่ากับ

$$P_{2r} = \frac{C_2 + SD_1 \times 1.35}{N_2}$$

$$P_{2r} = \frac{11,441.28 + 7744.81 \times 1.35}{781.41}$$

$$= 33.15 \text{ บาทต่อกิโลกรัม}$$

ดังนั้นราคาสำหรับมะเขือเทศเชอรี่จึงเท่ากับ 21.97 บาทต่อกิโลกรัม และเมื่อรวม
ความเสี่ยง ณ. ระดับ 1 SD ราคาจะเท่ากับ 33.15 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อกระจายการผลิตมะเขือเทศ
ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ฝ่ายการตลาด โครงการหลวงควรกำหนดกำหนดราคา
มะเขือเทศพันธุ์ต่างๆ ในระบบการผลิตต่างๆ ให้แตกต่างกันตามแนวคิดที่เสนอข้างต้น เพื่อให้มี
ผลผลิตเป็นไปกับความต้องการของตลาด โดยคำนึงถึงความเสี่ยงในการผลิตของแต่ละสายพันธุ์
ร่วมพิจารณาในการกำหนดราคารับซื้อหรือสามารถปรับระดับผลตอบแทนในการผลิตตามนโยบาย
ของมูลนิธิฯ ให้เหมาะสมกับการผลิตของเกษตรกรได้ตามตารางความอ่อนไหวที่จะนำเสนอต่อไป
เมื่อเปรียบเทียบมะเขือเทศผลโตที่ปลูกในวัสดุปลูก แล้วนั้นพบว่ามะเขือเทศที่ปลูกโดยวัสดุปลูกใช้
ต้นทุนรวมการผลิตต่อพื้นที่ 1 งานเท่ากับ 38,652.94 บาทต่องาน โดยมีรายได้เท่ากับ 50,920.64
บาทต่องานและมีผลตอบแทนเท่ากับ 12,267.71 บาทต่อกิโลกรัมหรือคิดเป็นร้อยละ 31.73 ซึ่งเป็น
ผลตอบแทนที่ต่ำกว่ามะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินซึ่งมีผลตอบแทนคิดเป็นร้อยละ 34.92 โดยการ
ปลูกในวัสดุปลูกเป็นวิธีการผลิตที่ใช้ต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตที่ได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,883.21
กิโลกรัมต่องานและผลผลิตสามารถเพิ่มขึ้นได้อีกหากเกษตรกรมีความชำนาญและมีการจัดการดูแล
รักษาที่ดีก็สามารถเพิ่มผลตอบแทนให้สูงทัดเทียมกับการผลิตลงดินเนื่องจากสายพันธุ์ที่ใช้ในการ
ผลิตเป็นพันธุ์เดียวกัน เช่นเดียวกันมะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินก็สามารถเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ได้
หากมีการจัดการที่ประณีตขึ้น

ดังนั้นจากภาวะราคารับซื้อผลผลิตปี 2551 แสดงให้เห็นว่าเป็นไปได้ยากมากที่เกษตรกรที่
ปลูกมะเขือเทศผลโตในวัสดุปลูกจะนำมะเขือเทศเชอรี่มาทำการผลิตเมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่
ได้รับจากการผลิตมะเขือเทศทั้งสองชนิด ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะขอเสนอการกำหนดราคา
มะเขือเทศผลโตที่ปลูกในดินเป็นฐานในการกำหนดราคารับซื้อ ซึ่งการปลูกมะเขือเทศผลโตในดิน

สามารถปลูกได้ทั่วไปและเป็นการผลิตที่ลงทุนไม่สูงนักโดยเกษตรกรร้อยละ 80 ของผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตยังทำการผลิตในระบบดังกล่าวอยู่ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่การผลิตของเกษตรกรโดยทั่วไปที่มีพื้นที่ไม่มากนักและมีความเสี่ยงต่อการลงทุนต่ำและสามารถพัฒนาระบบการผลิตได้โดยปัจจุบันใช้การเสียบยอดมาใช้ในการผลิตที่สามารถต้านทานโรคทางดินได้และเป็นระบบการผลิตที่สามารถลดต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ยเคมีลงได้โดยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมีเพียงเกษตรกรเพิ่มความประณีตในการจัดการดูแล ซึ่งต่างจากการปลูกในวัสดุปลูกที่ต้นทุนการผลิตจะเพิ่มขึ้นตลอดโดยเฉพาะปุ๋ยที่ใช้ในการผลิต ซึ่งเกษตรกรต้องใช้เทคนิคและความชำนาญจัดการที่มากกว่าโดยระบบการผลิตในวัสดุปลูกซึ่งมีความเสี่ยงในการผลิตสูงดังที่นำเสนอมาแล้วนั้นและระบบการผลิตในวัสดุปลูกจะมีผลตอบแทนต่อการผลิตสูงเช่นกันจำเป็นต้องทำการผลิตในปริมาณมากเนื่องจากการลงทุนครั้งแรกสูงซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ของโครงการหลวงเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่และทุนในการผลิตไม่มากดังนั้นจึงเห็นว่าการใช้มะเขือเทศผลโตที่ปลูกในดินเป็นฐานในการกำหนดราคารับซื้อมะเขือเทศเชอร์รี่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่นำเสนอภายใต้ข้อจำกัดและข้อดีหลายประการข้างต้น สำหรับเกษตรกร โครงการหลวง

4.7 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

เพื่อสะดวกต่อการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในเชิงปฏิบัติ จึงได้กำหนดราคารับซื้อของมะเขือเทศทั้ง 2 พันธุ์ ในระดับต่าง ๆ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.15 ราคาดังกล่าวเป็นราคาเฉลี่ยโดยคณะกรรมการที่ระดับผลผลิตต่อพื้นที่ผลิต 1 งานของมะเขือเทศผลโตเท่ากับ 886.13 กิโลกรัม. (ปลูกลงดิน)และ มะเขือเทศเชอร์รี่เท่ากับ 781.41 กิโลกรัม

จากราคารับซื้อผลผลิตมะเขือเทศผลโตปี 2551 เกษตรกรมีผลตอบแทนเหนือต้นทุนการผลิตเท่ากับ 35 % โดยมีราคารับซื้อเฉลี่ยเท่ากับ 24.93 บาทต่อกิโลกรัมในช่วงฤดูฝน ซึ่งเป็นราคาที่ไม่รวมค่าความเสี่ยงโดยมีผลตอบแทนต่อหน่วยการผลิตเท่ากับ 6.8 บาทต่อกิโลกรัมและเมื่อรวมความเสี่ยงด้านการผลิตที่ระดับ 1.00 SD พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตจะประสบภาวะขาดทุนในราคารับซื้อข้างต้นและเมื่อนำความเสี่ยงที่ระดับ 0.5 SD พบว่า เกษตรกรจะมีผลตอบแทนเหนือต้นทุนการผลิตอยู่ในช่วง 5 – 10 % ทั้งนี้การกำหนดราคารับซื้อมะเขือเทศผลโตทางฝ่ายตลาดของมูลนิธิโครงการหลวงสามารถปรับระดับผลตอบแทนตามความเหมาะสมของสภาพการผลิตและภาวะตลาด และสามารถกำหนดราคารับซื้อมะเขือเทศเชอร์รี่เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนไม่แตกต่างกันราคารับซื้อมะเขือเทศเชอร์รี่ควรเป็น 21.96 บาทต่อกิโลกรัมจะทำให้ผู้ปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่มีผลตอบแทนเหนือต้นทุนการผลิตเท่ากับ 35 % และเมื่อรวมความเสี่ยงที่ระดับ 1.00 SD เกษตรกรจะประสบภาวะขาดทุนเช่นกันและเมื่อรวมความเสี่ยงที่ระดับ 0.5 SD เกษตรกรผู้ผลิตมะเขือเทศ

เชอร์รี่จะมีผลตอบแทนเท่ากับ 10 % ซึ่งการกำหนดราคาดังกล่าวทำให้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกมะเขือเทศผลโตหรือมะเขือเทศเชอร์รี่โดยได้รับผลตอบแทนไม่แตกต่างกัน ณ พื้นที่การผลิตที่เท่ากัน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ดังตารางที่ 4.15

โดยการนำเสนอในส่วนมะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินเป็นฐานเนื่องจากร้อยละ 80 เป็นผู้ปลูกลงดิน และมีความเสี่ยงต่ำกว่าการปลูกในวัสดุปลูกเท่ากับ 14,843.80 บาทต่องาน โดยราคาที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย ในปี 2551 อยู่ระหว่าง 20 - 30 บาทต่อกิโลกรัม โดยค่าความเสี่ยงมะเขือเทศผลโตที่ปลูก(ในวัสดุปลูก) มีค่าความเสี่ยงเท่ากับ 22,588.60 บาทต่องาน และเป็นความเสี่ยงที่สูงที่สุดในการผลิตมะเขือเทศ ในขณะที่มะเขือเทศผลโตที่ปลูกลงดินมีความเสี่ยงเท่ากับ 7,744.80 บาทต่องาน ในขณะที่ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับมะเขือเทศผลโต(ปลูกในวัสดุปลูก)ช่วงที่ผ่านมา (ปี 2551) เกิดพายุลูกเห็บในพื้นที่ทำให้ผลผลิตของเกษตรกรเสียหายและได้ผลผลิตโดยเฉลี่ยต่ำกว่าที่ควรจะเป็นและมีการระบาดของแบคทีเรียที่มากับน้ำการระบาดเกิดขึ้นช่วง 1-2 วันไม่สามารถรักษาได้ (ภาพในภาคผนวก) โดยน้ำที่นำมาใช้ได้จากแหล่งน้ำที่มาจากประปาภูเขา (ท่อ PVC) และเกษตรกรเองก็มีทุนต่ำและไม่มีที่พักน้ำ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องหาแนวทางแก้ไขเพื่อลดระดับความเสี่ยงให้น้อยลงเพื่อการแข่งขันในอนาคตและทางฝ่ายตลาดสามารถให้ความช่วยเหลือตามนโยบายมูลนิธิฯได้ในภาวะดังกล่าวโดยสามารถปรับใช้ความอ่อนไหวของราคาได้

ตารางที่ 4.15 ราคาซื้อขายผลไม้สำหรับผลตอบแทนและความเสี่ยงระดับต่างๆ

หน่วย: บาท

ระดับ	ราคาซื้อขายผลไม้			ราคาซื้อขายเชอร์รี่		
	ไม่มีความเสี่ยง	รวมความเสี่ยง		ไม่มีความเสี่ยง	รวมความเสี่ยง	
		1 SD	0.5 SD		1 SD	0.5 SD
0%	18.47	27.21	22.84	14.64	24.55	19.60
5%	19.39	28.57	23.98	15.69	25.60	20.64
10%	20.32	29.93	25.12	16.73	26.64	21.69
15%	21.24	31.29	26.27	17.78	27.69	22.73
20%	22.16	32.65	27.41	18.82	28.73	23.78
25%	23.09	34.01	28.55	19.87	29.78	24.82
30%	24.01	35.37	29.69	20.91	30.82	25.87
35%	24.93	36.73	30.83	21.96	31.87	26.91
40%	25.86	38.09	31.98	23.00	32.91	27.96
45%	26.78	39.45	33.12	24.04	33.96	29.00
50%	27.70	40.81	34.26	25.09	35.00	30.04
55%	28.63	42.18	35.40	26.13	36.05	31.09
60%	43.54	43.54	36.54	27.18	37.09	32.13
65%	30.48	44.90	37.69	28.22	38.13	33.18

ที่มา: จากการสำรวจ, 2551

4.8 ทักษะและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อพันธุ์มะเขือเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปลูกมะเขือเทศของมูลนิธิโครงการหลวงจำนวน 100 ราย ถึงทักษะและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อพันธุ์มะเขือเทศพบว่า ปัญหา ในการผลิตมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยการผลิตมะเขือเทศผลโตประสบปัญหาสำคัญอันดับแรก คือ ปัญหาเรื่องโรค ถึงร้อยละ 55.56 เป็นโรคทางดินซึ่งเกิดจากแบคทีเรียและเชื้อราทำลายต้น(โรคเหี่ยว) ซึ่งเกษตรกรมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว(ปลูกมะเขือเทศติดต่อกันหลายรุ่น)ติดต่อกันทำให้ความสมบูรณ์ของดินลดลงและเกิดการสะสมเชื้อโรคโดยเฉพาะพื้นที่ในโรงเรือนและใช้พื้นที่ให้ค้ำกับการลงทุนจึงประสบปัญหาข้างต้นกระจายไปทั่วและการแก้ไขในปัจจุบัน โดยเปลี่ยนใช้ดินพันธุ์ที่มีความต้านทานโรคม้าทำ (stock)และจัดพีชหมุนเวียนและมีการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักมากขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงคุณภาพดิน และปัญหาโรคทางใบที่เข้าทำลายในช่วงฤดูฝนโดยพื้นที่มีการระบายอากาศไม่ดี จึงจำเป็นต้องปลูกภายใต้โรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคทางใบอีกทางหนึ่งแต่ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสายพันธุ์ผลโตที่มีความต้านทานโรคต่ำและเมล็ดมีราคาสูงต่างจากสายพันธุ์เชอร์รี่ที่มีความต้านทานโรคสูงกว่าและมีเมล็ดพันธุ์ที่มีราคาต่ำกว่าและได้ผลผลิตต่อต้นต่ำกว่าแต่พื้นที่ในการผลิตเหมาะสมก็สามารถต้นทุนในการผลิตลงได้ และปัญหาอันดับสองร้อยละ 26.67 เป็นปัญหาเกี่ยวกับดินเสื่อมซึ่งเกิดจากการปลูกพืชและใช้ปุ๋ยเคมีมานานการแก้ไขปัญหาก็ปัจจุบันมีการใช้ปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีซึ่งมีราคาแพงและมีการเปลี่ยนวิธีการปลูกมาใช้ระบบ ปลูกในวัสดุปลูก(กาบมะพร้าวสับ) คิดเป็นร้อยละ 26.67 แต่ก็ประสบปัญหาหลายประการดังที่กล่าวมา และปัญหาด้านแมลงพบร้อยละ 17.78 การแก้ไขปัญหอันดับแรกใช้การป้องกันโดยฉีดพ่นสารเคมีหรือสารชีวภัณฑ์ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเนื่องจากมะเขือเทศเป็นพืชผลที่มีอายุยาวนานซึ่งสามารถกำหนดระยะปลอดภัยของผลผลิตได้ในการใช้สารเคมี สำหรับมะเขือเทศเชอร์รี่ปัญหาที่พบอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 67.27 เป็นปัญหาทางด้านโรคทางใบการแก้ไขปัญหาโดยการฉีดพ่นสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการรักษา และปัญหาด้านแรงงานเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 10.91 ซึ่งปัญหาด้านแรงงานเกิดขึ้นช่วงระยะเช่นระยะเก็บเกี่ยวทำให้ผลผลิตมากเป็นต้น การแก้ไขมีการจ้างแรงงานเพิ่มเป็นครั้งคราวและการแก้ไขปัญหอันดับสามเป็นการเปลี่ยนแปลงการผลิต เช่นเปลี่ยนมาใช้กล้าเสียบยอดแทนหรือเปลี่ยนไปผลิตพืชชนิดอื่น หรือปลูกพืชบำรุงดิน เป็นต้น

ตารางที่ 4.16 ปัญหาที่พบในการผลิตมะเขือเทศทั้งสองพันธุ์

ประเภท	มะเขือเทศผลโต	ร้อยละ	มะเขือเทศเชอร์รี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบ 3 อันดับแรก(ร้อยละ)				
- อันดับแรก	โรค	55.56	โรค	67.27
- อันดับสอง	ดิน	26.67	แมลง	21.82
- อันดับสาม	แมลง	17.78	แรงงาน	10.91
วิธีการแก้ไขปัญหา(ร้อยละ)				
- อันดับแรก	การป้องกัน	44.44	การรักษา	67.27
- อันดับสอง	การรักษา	28.89	การป้องกัน	21.82
- อันดับสาม	การเปลี่ยนแปลง	26.67	การเปลี่ยนแปลง	10.91

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

ด้านคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพบว่าการปลูกมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่เกษตรกรมีความต้องการคำแนะนำดังนี้คือ ในด้านการปลูกร้อยละ 57.78, 63.64 ตามลำดับ ของเกษตรกรทั้งหมดมีความต้องการระดับปานกลาง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้เคยปลูกมะเขือเทศมาแล้ว

สำหรับความต้องการแนะนำด้านการตลาดของเกษตรกรมะเขือเทศผลโตร้อยละ 42.22 ,43.64 ของเกษตรกรที่สัมภาษณ์อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำเนื่องจากจำหน่ายผ่าน โครงการหลวงส่วนมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 43.64 มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากการจำหน่ายผลผลิตผ่านโครงการหลวงเช่นกัน ซึ่งคำแนะนำด้านการกู้เงินของมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 48.89 และ 65.45 ของการสัมภาษณ์ไม่มีความต้องการเนื่องจากปัจจัยการผลิตใช้ระบบสินเชื่อ ธกส. ผ่านระบบโครงการหลวงโดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตมะเขือเทศผลโตและมะเขือเทศเชอร์รี่ร้อยละ 82.22 และร้อยละ 67.22 ใช้แหล่งเงินจาก ธกส. ผ่านโครงการหลวงตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ร้อยละของความต้องการคำแนะนำในการจัดการผลิตมะเขือเทศของเกษตรกร ที่
เป็นสมาชิกของมูลนิธิโครงการหลวง

ประเภท	มะเขือเทศผลโต	ร้อยละ	มะเขือเทศเชอร์รี่	ร้อยละ
ความต้องการคำแนะนำ(ร้อยละ)				
- การปลูก	มาก	42.22	มาก	20.00
	ปานกลาง	57.78	ปานกลาง	63.64
	น้อย		น้อย	16.36
- การตลาด	มาก	17.78	มาก	40.00
	ปานกลาง	42.22	ปานกลาง	43.64
	น้อย	40.00	น้อย	16.36
- คำแนะนำด้านการกู้เงิน	ไม่ต้องการ	48.89	ไม่ต้องการ	65.45
	น้อย	17.78	น้อย	16.36
	ปานกลาง	33.33	ปานกลาง	18.18
แหล่งเงินทุน				
อันดับที่แรก	ส่วนตัว	17.78	ส่วนตัว	32.73
อันดับที่สอง	ชกส.ผ่านโครงการหลวง	82.22	ชกส.ผ่านโครงการหลวง	67.27

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551

ช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตและเชอร์รี่คิดเป็นร้อยละ 45.00 และ 55.00 ตามลำดับซึ่งเกษตรกรที่ปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่ส่วนหนึ่งมีความต้องการผลิตมะเขือเทศผลโตด้วยการส่งเสริมการผลิตของโครงการหลวงให้เกษตรกรผลิตตามแผนการผลิตซึ่งทำให้แผนการผลิตมะเขือเทศผลโตไม่พอเพียงกับความต้องการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องผลิตมะเขือเทศเชอร์รี่ทดแทนซึ่งสอดคล้องกับชนิดพืชที่เกษตรกรต้องการปลูกในปัจจุบันคือร้อยละ 59.00 ต้องการปลูกมะเขือเทศผลโตโดยให้เหตุผลในการเลือกคือจำหน่ายได้ราคาดี คิดเป็นร้อยละ 64.44 ของผู้ปลูกมะเขือเทศผลโตและ ร้อยละ 41.00 ต้องการปลูกมะเขือเทศเชอร์รี่โดยให้เหตุผลในการเลือกคือจำหน่ายได้ราคาดี ร้อยละ 54.55 ของการสำรวจ

ด้านความพึงพอใจราคาที่ได้รับในฤดูฝนที่ผ่านมา(ราคามะเขือเทศผลโตที่เกษตรกรได้รับจริงเฉลี่ย 17.75 บาทต่อกิโลกรัมและราคามะเขือเทศเชอร์รี่เฉลี่ยเท่ากับ 18.00 บาทต่อกิโลกรัม)โดยมะเขือเทศผลโตร้อยละ 48.86 พอใจมาก และมะเขือเทศเชอร์รี่พบว่าร้อยละ 38.18 พึงพอใจ ซึ่งเป็นความเห็นสูงสุดของผู้ให้สัมภาษณ์ของแต่ละชนิดพืช(ตารางที่ 4.18) และสำหรับราคาที่เหมาะสม

ของมะเขือเทศผลโตโดยเฉลี่ยเท่ากับ 25.43 และของมะเขือเทศเชอร์รี่เฉลี่ยเท่ากับ 26.70 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นความเห็นเฉลี่ยของผู้ให้สัมภาษณ์ของแต่ละชนิดโดยการสอบถามถึงความพึงพอใจที่เกษตรกรสามารถผลิตได้

ตารางที่ 4.18 ทัศนคติเกี่ยวกับการผลิตและราคามะเขือเทศของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการหลวงในการผลิตปี 2551

ประเภท	มะเขือเทศผลโต	ร้อยละ	มะเขือเทศเชอร์รี่	ร้อยละ
ชนิดที่ปลูกในช่วงฤดูฝน(ร้อยละ)	45	45.00	55	55.00
เหตุผลในการเลือก(ร้อยละ)				
จำหน่ายได้ราคาดี	29	64.44	30	54.55
ผลผลิตต่อต้นสูง	11	24.44	5	9.09
ปลูกดูแลรักษาง่าย	5	11.11	20	36.36
ปัจจุบันชนิดพืชที่เลือก	มะเขือเทศผลโต	59.00	มะเขือเทศเชอร์รี่	41.00
ระดับความพึงพอใจราคาที่ได้รับ	- พอใจมาก	48.89	- พอใจมาก	30.91
ฤดูฝนที่ผ่านมา (ร้อยละ)	- พอใจ	40.00	- พอใจ	38.18
	- ปานกลาง	0.00	- ปานกลาง	14.55
	- ไม่พอใจ	11.11	- ไม่พอใจ	16.36
ความเห็นราคาที่เหมาะสมเฉลี่ย (บาท/กก.)	25.43	-	26.70	-

ที่มา : จากการสำรวจ, 2551